

İş ve İşçi Bulma Kurumu kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanunun 5562 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve Çalışma Encümeni mazbatası (1/363)

T. C.
Başvekâlet
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 926/1208

1 . VI . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Çalışma Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 29.V.1959 tarihinde kararlaştırılan İş ve İşçi Bulma Kurumu kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanunun 5562 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihasının, esbabı mucibesıyla birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes :

ESBABI MUCİBE

Son seneler zarfında iktisadi hayatımızda kaydolunan geniş inkişaf ve hamlelere muvazi olarak insan emeği kaynaklarımızın imar, endüstri, ziraat, münakale ve turizm gibi büyük ehemmiyet arz eden iş sahalarına düzenli bir şekilde tevcih edilmesi, bu kaynaklardan âzami randıman temini ve emeğin kıymetlendirilmesi bakımından zaruri bir keyfiyet haline gelmiştir.

Esasen, bu gaye ile bir taraftan nüfusumuzun, boş ve verimsiz iş gücünü harekete geçirecek ve bu suretle ekonomik bir rol ifa edecek, diğer taraftan her ne sebeple olursa olsun iş bulamamış vatandaşlara elverişli çalışma sahaları bularak geçim imkânları sağlayacak, hayat standartlarını yükseltmek suretiyle sosyal bakımdan koruyucu bir vazifeyi üzerine alacak bir teşekkülün vücuda getirilmesi düşünülmüş ve 4837 sayılı Kanunla 1946 senesinde İş ve İşçi Bulma Kurumu meydana getirilmiştir. Ancak mezkûr kanun Yüksek Meclise sevk edilirken Hükümetin esbabı mucibe lâyihasında, «Memleketimiz için tamamiyle yeni olan bu işin başarılmasında göz önünde tutulan güçlükler, bu işin daha sonraya bırakılmasını gerektirmese bile başlangıçta çok ihtiyatlı adımlarla hareket edilmesini ve ileride kazanılacak tecrübelerle göre tedricen hizmetin genişletilmesini zaruri kılmaktadır.» denilmekte ve bu mülâhazaya istinaden halen meriyette bulunan 4837 sayılı Kanunla Kurumun hizmet ve faaliyetleri ve bununla mütenasibolarak teşkilât ve organları dar ve mahdut ölçüde derpiş olunmuş bulunmaktadır.

Kuruluşundan bugüne kadar geçen on iki senelik faaliyet ve hizmet devresinde Kurumun arzu edilen tecrübeleri kazanmış bulunması ve yukarıda zikrolunan ekonomik faktörlerin tesiri ile İş ve İşçi Bulma teşkilâtının memleket ihtiyacına uygun olarak genişletilmesi, iktisadi ve sosyal sahada bu Kurumdan beklenen faaliyet ve fonksiyonların bütün yurda şâmil ve müessir bir hale getirilmesi ihtiyacı bağgöstermiştir.

Kuruma tevdi edilen ve esas itibariyle bir âmme hizmeti olan bu vazifelerin inkişafı ve bugünkü vüsati itibariyle 4837 sayılı Kanunun 13 ncü maddesinde gösterilen Kurum gelirleri ve belediye bütçelerine konulan tahsisatlar bu vazifelerin ifasına kâfi gelmemektedir. Kaldı ki, vazifelerinin

süratle gelişip çoğalması dolayısıyla masrafları artmış olan belediyelerden, Kuruma kanunen ayrılan tahsisatların tahsilinde de müşkülâtlarla karşılaşmaktadır.

Bu itibarla, gerek Kurumun işçilerin meslekî bilgilerinin artırılması hususundaki faaliyetinin büyük projelerle ele alınmış olması ve gelirlerinin artan masrafları karşılayacak durumda bulunmaması ve gerek 1 Mart 1959 tarihinde yürürlüğe giren 7244 sayılı Kanunla memur maaşlarına zam yapılmış olması sebebiyle Kurum, memur ve hizmetlilerinin ücretlerini kısa zaman sonra tediye edememek durumuyle karşılıklıya bulunmaktadır.

Diğer taraftan İş ve İşçi Bulma Kurumunun plâsman faaliyeti dolayısıyla İş Kanununa tâbi iş yerlerine yerleştirilen işçiler hakkında aynı zamanda sigorta kanunları tatbik olunmakta ve bunun neticesi olarak da bu kabîl işçiler için İşçi Sigortaları Kurumuna sigorta primleri ödenmekte olduğu gibi mezkûr Kurum tarafından işe yerleştirilen bu işçilerin resmî kayıtlara tâbi tutulması dolayısıyla işyerlerince mesailerinin gizlenmesine imkân bulunmamakta ve prim bordrolarına ithal edilerek ücretleri üzerinden kanuni sigorta primleri tediye edilmek mecburiyetinde kalmakta ve bu suretle İş ve İşçi Bulma Kurumunun tavassutu ile işe giren işçiler dolayısıyla prim kaçakçılığı yapılması önlenmektedir.

İş yerlerinde çalışan muhtelif meslek kollarına mensup işçiler İş ve İşçi Bulma Kurumu tarafından meslekî kurslara tâbi tutularak kalifiye ve yetişmiş işçiler durumuna getirilmekte ve binnetice iş kazası, meslek hastalığı ve mâlûliyet gibi çeşitli sigorta riskleri azalmakta ve dolayısıyla İşçi Sigortaları Kurumunun sigorta giderlerinin asgari hadde inmesine sebeb olunmaktadır.

Ayrıca İş ve İşçi Bulma Kurumu tarafından meslekî kurslara tâbi tutularak kalifiye ve yetişmiş işçi durumuna getirilen işçilerin ücretlerinde de bir yükselme olmakta bu kazanç yükselişleri İşçi Sigortaları Kurumunca her sigorta kolu için tahsil edilen primlerin de artmasına müncer olmaktadır.

Bu sebeplerle İş ve İşçi Bulma Kurumunun gerek ifa etmekle vazifeli bulunduğu işlerin inkişaf etmesi sebebiyle gelir kaynaklarının gayrikâfi hale gelmesi, gerekse bu hizmetleri neticesinde İşçi Sigortaları Kurumu lehine temin edilen menfaatler nazara alınarak mezkûr Kurumun bu hizmetlerini ifa ve idame ettirebilmesini teminen 4837 sayılı Kanunun 13 ncu maddesine İşçi Sigortaları Kurumu gelirlerinin yüzde yarımı nispetinde İş ve İşçi Bulma Kurumuna yardımda bulunması hususunda bir fıkra eklenmesi zaruri görülmüştür.

Çalışma Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Çalışma Encümeni

Esas No: 1/363

Karar No: 16

3 . VI . 1959

Yüksek Reisliğe

Encümenimize havale buyurulan (İş ve İşçi bulma Kurumu kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanunun 5562 sayılı Kanunla muaddel 13 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası) Çalışma Vekili hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Lâyihanın 1 nei maddesi, 4837 sayılı Kanunun 5562 sayılı Kanunla muaddel 13 ncu maddesine bir fıkra eklenmesine müteallik olduğu ve mezkûr kanunun eski 13 ncu maddesindeki hükümlerde bir değişikliği derpiş etmediği cihetle, lâyiha da zikrolunan (C) fıkrasının «E» fıkrası olarak ilişik şekilde aynen kabulüne ittifakla karar verilmiştir.

Takdimen ve müstacelen görüşülmesi temenniyle,

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Çalışma En. Reis V. Bu Mazbata Muharriri

Bingöl

İzmir

E. Yıldız

A. Ünal

Kâtip

Sinob

Bursa

N. Kuruoğlu

S. Karacagil

Erzurum

İstanbul

O. Alıhocagil

M. Yüksel

İstanbul

R. Güneri

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İş ve İşçi Bulma Kurumu kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanunun 5562 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 4837 sayılı İş ve İşçi Bulma Kurumu kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanunun 5562 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 13. — Kurumun gelirleri şunlardır :

A) Her yıl Çalışma Vekâleti bütçesinde İş ve İşçi Bulma Kurumuna yardım adıyla açılacak hususi fasla konulacak tahsisat ;

B) Bir veya birkaç il ve belediyci içine alan Kurum şubelerinin bölge sınırları dâhilindeki vilâyet hususi idare bütçelerine gelirlerinin yüzde yarımı olarak konulacak tahsisatla bütçeleri yüz bin liradan iki milyon liraya kadar olan belediyelerce gelirlerinin yüzde yarımı ve bütçeleri iki milyon lira ve daha fazla olan belediyelerce gelirlerinin yüzde biri olarak bütçelerine konulacak tahsisat (Vilâyet hususi idare ve belediye bütçelerinde bu maksat için ayrılan tahsisat hiçbir surette başka bölüme münakaile edilemez ve ilk altı ay içinde tahakkuk ettirilerek Kurum adına ve hesabına ödenir.) ;

C) Her sene İşçi Sigortaları Kurumu tarafından bir sene evvelki bilûmum gelirleri tahsilât yekûnunun yüzde yarımı nispetinde ayrılacak tahsisat ;

D) Hakiki veya hükmi şahıslar tarafından yapılacak bağışlar ve vasiyetler ;

E) Diğer çeşitli gelirler.»

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini İcra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil	29 . V . 1959
A. Menderes	Devlet Vekili
Devlet Vekili ve	Devlet Vekili ve
Bas. - Ya. ve Turz V. V.	Münakalât V. V.
A. Aker	M. Kurbanoğlu
Devlet Vekili ve	Adliye Vekili
Çalışma V. V.	E. Budakoğlu
H. Şaman	

ÇALIŞMA ENCÜMENİNİN TADİLİ

İş ve İşçi Bulma Kurumu kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanunun 13 ncü maddesine bir fıkraya eklenmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 4837 sayılı İş ve İşçi Bulma Kurumu kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanunun 13 ncü maddesine aşağıdaki (E) fıkrası eklenmiştir.

E) Her sene İşçi Sigortaları Kurumu tarafından bir sene evvelki bilûmum gelirleri tahsilât yekûnunun yüzde yarımı nispetinde ayrılacak tahsisat.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İcra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Hü.

Millî Müdafaa Vekili <i>E. Menderes</i>	Dahiliye Vekili ve Hariciye V. V. <i>N. Gedik</i>
Hariciye Vekili —————	Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>
Maarif Vekili —————	Nafia Vekili ve Maarif V. V. <i>T. İleri</i>
Ticaret Vekili <i>H. Erkmen</i>	Sıh. ve İç. Mua. Vekili <i>Dr. L. Kırdar</i>
Güm. ve İnh. Vekili <i>H. Hüsmen</i>	Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>
Münakalât Vekili —————	Çalışma Vekili —————
Sanayi Vekili	Bas. - Yay. ve Turz. Vekili
İmar ve İskân Vekili <i>M. Berk</i>	Koordinasyon Vekili ve Sanayi V. V. <i>S. Ataman</i>